

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior

Participantul la avizare /expertizare	Nr.	Conținutul obiecției/propunerilor (recomandărilor)	Argumentarea Ministerului Educației și Cercetării
AVIZARE			
Ministerul Afacerilor Interne (nr. 42/1437 din 10 aprilie 2026)	1.1.	La subpct. 4.2. se depistează riscuri de interpretări arbitrare a noțiunii „autoplăgiat” or, lipsa unui procentaj exact sau a unui criteriu calitativ, care să orienteze Comisia de etică să aprecieze „reutilizarea substanțială a unor lucrări proprii anterioare” poate genera luarea unor decizii neuniforme și subiective de către aceasta;	Se acceptă. Noțiunea se completează cu propoziția: „Caracterul substanțial se apreciază de către Comisia de etică, în funcție de importanța compartimentelor reutilizate (rezultate, concluzii, discuții) și de proporția textului reprodus.”
	1.2.	La subpct. 4.14., noțiunea „utilizarea neautorizată a inteligenței artificiale” este explicată în mod superficial, deoarece, în cazul utilizării inteligenței artificiale, este practic imposibil de demonstrat care este contribuția intelectuală proprie a autorului unei lucrări și în ce măsură acesta a utilizat instrumentele de inteligență artificială. La fel, nu este clar cine autorizează utilizarea inteligenței artificiale. În context, se sugerează completarea proiectului regulamentului cu prevederi care să instituie reguli clare pentru utilizarea inteligenței artificiale (de exemplu indicarea tipurilor instrumentelor de inteligență artificială permise, modalității de declarare a utilizării acestora, cine acordă permisiunea de utilizare etc.).	Nu se acceptă. Proiectul nu se limitează la definiția de la subpct. 4.14, ci include deja un set de prevederi relevante, regăsite la punctele: 11, 13, 14, 23, 64, 72, etc., care stabilesc obligațiile conducătorilor de lucrări, cadrelor didactice, studenților și instituțiilor de învățământ superior, precum și limitele și condițiile de utilizare a instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale. Aceste articole prevăd obligația de informare, declarare, respectarea regulilor instituționale și recunoașterea caracterului orientativ al rapoartelor generate de instrumente digitale. În acest sens, apreciem sugestia ca fiind utilă pentru consolidarea cadrului normativ, însă considerăm că proiectul, prin prevederile menționate, oferă deja un fundament suficient, lăsând totodată instituțiilor autonomia de a detalia regulile concrete prin regulamente interne și ghiduri metodologice. Această abordare permite menținerea flexibilității necesare într-un domeniu aflat în continuă

		evoluție, evitând supra-reglementarea și asigurând adaptabilitatea la noile tehnologii.
1.3.	La capitolul II, pct. 9 se propune următoarea redacție, care corespunde prevederilor Legii integrității nr. 82/2017: „9. Rectorul garantează respectarea obligațiilor instituției în domeniul integrității academice, funcționarea efectivă a mecanismelor prevăzute de prezentul Regulament-cadru și executarea măsurilor și deciziilor adoptate în condițiile acestuia și ale regulamentelor instituționale, asigurând integritatea instituțională prin cultivarea, controlul și consolidarea integrității profesionale a personalului, precum și aplicarea principiului toleranței zero față de incidentele de integritate”.	Se acceptă.
1.4.	La pct. 10 se propune specificarea și completarea după sintagma „la nivelul programelor de studii” cu „de licență și de master”. Prin urmare, ar fi necesar de inclus o prevedere aparte sau o precizare despre faptul că Școala doctorală ar asigura aplicarea normelor de integritate la nivel de studii superioare de doctorat, reieșind din caracterul autonom pe care îl are. În aceeași ordine de idei, trebuie de făcut mențiunea în cazul revistelor științifice, că aplicarea normelor de integritate academică ar fi asigurată de structura responsabilă de cercetări științifice.	Se acceptă.
1.5.	La capitolul IV se impune indicarea expresă a actului administrativ, prin care se constituie Comisia de etică, întrucât lipsa acestei precizări poate genera incertitudini privind temeiul legal de constituire și funcționare a acesteia. Totodată, se consideră necesară reglementarea exhaustivă a atribuțiilor Comisiei de etică, întrucât acestea nu se regăsesc în cadrul proiectului	Nu se acceptă. Conform prevederilor art. 107 ¹ alin. (3) lit. f) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, instituțiile de învățământ superior asigură integritatea academică prin crearea unor comisii de etică independente, responsabile cu investigarea și soluționarea cazurilor de abateri de integritate academică. Prin urmare, temeiul legal al constituirii Comisiei de etică este deja stabilit prin lege și nu poate genera incertitudini. Totodată, forma actului juridic de desemnare a Comisiei de etică, precum și detalierea atribuțiilor acesteia, vor putea fi dezvoltate prin cadrul normativ subsecvent, adoptat la nivel instituțional. Această abordare permite menținerea coerenței cu legislația în vigoare și oferă flexibilitatea necesară pentru adaptarea la specificul fiecărei instituții de învățământ superior.
1.6.	La pct. 34, autorul stabilește că Comisia de etică examinează cazurile în ședințe legal constituite. Astfel, nu este clar rolul cuvintelor „legal constituite”	Se acceptă.

	or, acestea nu dau plus valoare normei, întrucât este înjustă situația în care poate fi convocată o ședință în mod ilegal astfel, se prezumă că membrii Comisiei sunt de bună credință. Comisia trebuie să fie instituită printr-un act normativ, iar activitatea acesteia printr-un regulament care să reglementeze când și în ce condiții se întrunește Comisia sau direct în prezentul proiect de regulament. Prin urmare, se propune excluderea cuvintelor „legal constituite” ca fiind inutile.	
1.7.	Cu privire la pct. 43 se propune, după cuvintele „clare, concrete și verificabile” completarea cu textul „conform criteriilor stabilite la subpct. 42.2 – 42.5.”. Această propunere derivă din faptul că pct. 42 stabilește expres ce informații trebuie să conțină o sesizare. Respectiv, în cazul sesizării autonome, diferența ar trebui să se rezume doar la faptul că aceasta nu conține datele de identificare a persoanei care a depus-o, iar trimiterea la subpunctele 42.2. – 42.5. facilitează aplicabilitatea prezentei norme prin indicarea concretă a informațiilor relevante ce trebuie să le conțină sesizarea anonimă.	Se acceptă
1.8.	La pct. 46 subpct. 46.3. este stabilit că Comisia de etică examinează preliminar sesizările în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrare și are ca obiect verificarea existenței unui minim de date și indici care justifică examinarea în fond a acesteia. Respectiv, se atrage atenția că nu este clar la care minim de date și indici face referire autorul în prezenta normă or, Regulamentul nu prevede acești indici expres în proiect, fapt pentru care subpunctul dat necesită a fi revizuit.	Se acceptă. A fost completat prin trimitere la subpct. 42.2–42.5
1.9.	Pct. 48 prevede că în cazul declarării admisibilității sesizării, persoana vizată este informată în scris, în termen de 5 zile lucrătoare de la adoptarea deciziei de admisibilitate, cu privire la: obiectul sesizării, faptele imputate, principalele probe existente la acel moment, drepturile sale procedurale, termenul în care poate prezenta explicații și probe. La acest aspect, este important de menționat că pe lângă persoana vizată în sesizare, este obligatoriu de a fi informată și persoana care a depus sesizarea, acesta fiind un drept fundamental al acesteia. De altfel există riscul ca prezentul drept să fie încălcat. În acest context, pct. 48 necesită a fi ajustat și completat cu prevederile de rigoare în acest sens. Tot la acest subiect este înjustă situația cu privire la procedura la care face trimitere autorul, cu atât mai mult că la pct. 49 unde sunt stabilite drepturile persoanei vizate în cadrul sesizării, aceasta are dreptul la asistența unui avocat sau a altei persoane în condițiile regulamentului instituțional. Astfel, urmează a fi stabilit cu certitudine despre care procedură este vorba în cadrul acestor norme. Or, în această situație, cuvântul „procedurale” este inutil.	Se acceptă parțial. Persoana care a depus sesizarea este informată în toate cazurile când se decide inadmisibilitatea și pe parcursul examinării este în drept să își valorifice dreptul de a se implica activ la examinarea sesizării. Concomitent, scopul pct. 47 este de a institui dreptul la informare al persoanei vizate. Prevederile privind asistența unui avocat au fost completate și concretizate.

	1.10.	La pct. 67 se propune ajustarea sintagmei „Studentii de la ciclurile Licență, Master și Doctorat...” în „Studentii de la programele de studii superioare de licență, masterat, doctorat și alte persoane, autori ai lucrărilor academice” ca să includă și personalul didactic, didactico-științific și alții care publică articole științifice sau sunt implicate la elaborarea de lucrări academice publicate sau editate în cadrul instituției.	Se acceptă.
	1.11.	La pct. 83 se sugerează reexaminarea utilizării sintagmei „măsur administrative”, întrucât legislația națională nu consacră această categorie ca formă distinctă de măsuri sancționatorii or, măsurile administrative pot fi considerate drept măsuri disciplinare. Mai mult, la pct. 90 sunt enumerate formele de răspundere, fără indicarea răspunderii administrative.	Nu se acceptă. Menționăm că intenția proiectului nu a fost aceea de a consacra „măsurile administrative” ca formă distinctă de răspundere juridică, ci de a conferi un sens uzual acestui termen, înțeles ca ansamblu de acțiuni de natură managerială, organizatorică sau instituțională, pe care o instituție de învățământ superior le poate adopta pentru asigurarea integrității academice. Aceste măsuri nu se suprapun cu măsurile disciplinare și nu au rol sancționator, ci vizează buna funcționare a proceselor interne și prevenirea abaterilor.
	1.12.	La pct. 90 se constată că legislația contravențională și penală nu reglementează o componentă distinctă privind cumpărarea, vânzarea sau punerea la dispoziție a lucrărilor academice. În aceste condiții, se recomandă formularea pct. 90, astfel încât acesta să fie corelat cu cadrul juridic existent, pentru a evita instituirea unor obligații de sesizare în lipsa unui temei juridic clar privind răspunderea pentru asemenea fapte.	Nu se acceptă. Textul proiectului stabilește obligația instituției de învățământ superior de a sesiza autoritățile competente „în condițiile legii”, atunci când există indicii privind săvârșirea unor fapte ce pot atrage răspundere contravențională, civilă, disciplinară sau penală. Această formulare nu instituie obligații de sesizare în lipsa unui temei juridic, ci face trimitere expresă la cadrul normativ aplicabil. Totodată, chiar dacă legislația contravențională și penală nu reglementează distinct faptele de cumpărare, vânzare sau punere la dispoziție a lucrărilor academice, acestea pot fi încadrate, după caz, în alte forme de răspundere juridică. Prin urmare, menținerea prevederii în forma actuală asigură coerența cu legislația existentă și permite instituțiilor să acționeze responsabil, sesizând autoritățile

			competente atunci când există suspiciuni de abateri.
1.13.	La capitolul IX se consideră indispensabilă clarificarea faptului dacă, în cadrul procedurii de contestare a deciziilor urmează a fi aplicate exigențele Codului administrativ nr. 116/2018 or, în acest caz sunt suficiente referințele de rigoare la codul prenotat. Mai mult, având în vedere că proiectul regulamentului urmează a fi aprobat prin hotărâre de Guvern, există riscul apariției unor conflicte de norme juridice între prevederile proiectului și actul normativ cu forță juridică superioară.		Se acceptă. A fost completat pct. 96.
1.14.	Este imperativă reformularea pct. 108 și 109, deoarece drepturile dobândite în mod legal și care au intrat în circuitul juridic nu trebuie să fie supuse căilor de atac sau unor proceduri de verificare ulterioară. Or, diplomele de studii și titlurile conferite, odată emise se consideră a fi legitime, ceea ce prezumă existența unor drepturi protejate și recunoscute de autoritățile competente. În asemenea circumstanțe, nu se susține aplicarea retroactivă a normelor juridice în privința diplomelor emise și titlurilor conferite.		Nu se acceptă. Considerăm că sugestia nu poate fi acceptată, întrucât reglementarea actuală este în deplină concordanță cu prevederile art. 107 ¹ alin. (5) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, care stipulează expres că diplomele de studii, titlurile științifice și științifico-didactice obținute prin încălcarea integrității academice pot fi anulate, indiferent de data obținerii acestora, cu respectarea procedurilor prevăzute de cadrul normativ și a dreptului la apărare. Prin urmare, textul proiectului nu instituie o aplicare retroactivă a normelor juridice, ci transpune obligația legală de a asigura integritatea academică și de a sancționa abaterile grave, chiar dacă acestea sunt descoperite ulterior. Menținerea acestei prevederi este esențială pentru protejarea valorii actelor academice și pentru garantarea încrederii publice în diplomele și titlurile conferite.
1.15	Un alt aspect omis de proiect vizează absența unor reglementări speciale pentru examinarea cazurilor ce implică lucrări sau informații cu grad de secretizare. Având în vedere specificul anumitor domenii (inclusiv cele din sfera securității și ordinii publice), regulamentul-cadru ar trebui să conțină prevederi adaptate acestor situații, inclusiv sub aspectul accesului la informații, al protecției datelor și al modului de examinare.		Nu se acceptă. Reglementările specifice privind accesul la informații clasificate, protecția datelor și procedurile de examinare a lucrărilor cu grad de secretizare sunt deja prevăzute în cadrul normativ special aplicabil acestor domenii și urmează a fi respectate de instituțiile competente.

			În acest sens, considerăm că includerea unor prevederi în prezentul regulament-cadru ar depăși obiectul său și ar putea genera suprapuneri sau contradicții cu legislația specială. Instituțiile de învățământ superior care activează în domenii cu grad de secretizare vor putea adopta, prin regulamente interne, măsuri adaptate contextului lor particular, în conformitate cu legislația națională aplicabilă.
	1.16.	Pe întreg parcursul Regulamentului, autorul utilizează cuvintele „cel puțin”, cu privire la obligații, drepturi și alte aspecte. Astfel se atestă că utilizarea acestora generează un grad de incertitudine normativă, sugerând existența unor criterii adiționale nereglementate în Regulament, fapt ce contravine principiului securității juridice și al transparenței.	Se acceptă.
	1.17.	Cu referire la pct. 22 se consideră necesară excluderea cuvântului „nepotism”, întrucât acesta nu este definit de cadrul normativ ce reglementează domeniul integrității și nu are claritate juridică.	Se acceptă.
	1.18.	Într-o altă ordine de idei, se menționează că în nota de fundamentare lipsește justificarea termenului de intrare în vigoare a actului amendat or, potrivit art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, acestea intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă data doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărîrilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.	Se acceptă.
Ministerul Sănătății (nr. 19/1300 din 10 aprilie 2026)	2.1.	Comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor la proiectul dat.	Se ia act.
Ministerul Culturii (nr. 03/1-09/1152 din 15.04.2026)	3.1.	Se completează cu punctul 4.15 cu următorul cuprins: „Abuz de autoritate pedagogică – utilizarea poziției ierarhice sau a prestigiului profesional pentru a exercita presiuni psihologice, umilire publică sau constrângere asupra studentului, viciind climatul academic”. Argumentare: Includerea definiției „Abuzului de autoritate pedagogică” este esențială pentru a extinde sfera integrității academice dincolo de fraudă	Nu se acceptă din considerentul că nu constituie obiect de reglementare al proiectului. Regulamentul-cadru privind integritatea academică are ca obiect de reglementare cadrul general și standardele minime obligatorii privind principiile integrității academice, responsabilitățile instituțiilor de învățământ

	intelectuală, acoperind și dimensiunea etică a relațiilor interumane în mediul universitar. Este imperativ ca Regulamentul-cadru să interzică explicit hărțuirea sub orice formă și să reglementeze transparența în evaluările subiective (specifice artelor).	superior și ale membrilor comunității academice, activitățile de prevenire a abaterilor de integritate academică, mecanismele instituționale de asigurare a integrității, procedurile de sesizare, constatare, examinare și soluționare a cazurilor de abatere de integritate academică, sancțiunile aplicabile, obligațiile privind originalitatea lucrărilor academice, raportarea și monitorizarea, precum și procedurile de retragere, revocare și anulare a diplomelor și a titlurilor obținute prin încălcarea normelor de integritate academică. Dimensiunea relațiilor interpersonale și a conduitei etice în raporturile de putere dintre cadre didactice și studenți este reglementată prin alte acte normative (Codul educației, Codul muncii, Codul de etică, legislația privind nediscriminarea și hărțuirea). Includerea acestei noțiuni ar genera suprapuneri și posibile contradicții cu legislația specială, depășind obiectul regulamentului. Instituțiile au libertatea de a detalia asemenea norme în regulamente interne, dar nu pot fi consacrate în cadrul general de integritate academică.
3.2.	Se completează cu punctul 41 cu următorul cuprins: „Instituțiile de învățământ superior vor implementa mecanisme de evaluare etapizată și susținere intermediară a lucrărilor de finalizare a studiilor, pentru a monitoriza progresul autentic și a preveni fenomenul de ghostwriting”. Argumentare: Implementarea mecanismelor de evaluare etapizată în cadrul este necesară pentru a asigura monitorizarea progresului autentic al studentului și a preveni eficient fenomenul de ghostwriting prin verificarea constantă a procesului de elaborare a lucrărilor de finalizare a studiilor.	Se acceptă. Prevederea a fost completată la pct. 23.4.
3.3.	La punctul 64, după cuvintele „cu respectarea obligației de declarare” se completează cu cuvintele „explicită a instrumentului și a ponderii contribuției acestuia”, iar textul „Acele instrumente nu pot substitui contribuția intelectuală proprie a autorului și nu pot justifica prezentarea ca originale a unor conținuturi generate, preluate sau reformulate în mod incompatibil cu normele de integritate	Se acceptă parțial. Sunt reglementate în Standardele antiplagiat în instituțiile de învățământ superior, aprobate prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 914/2026¹.

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=154437&lang=ro

	academică” se substituie cu textul „Se interzice utilizarea IA pentru substituirea integrală a contribuției intelectuale proprii”. Argumentare: Reglementarea riguroasă a procedurilor de finalizare a studiilor este esențială pentru a garanta o contribuție originală și autentică, asigurând astfel un filtru final de integritate care previne validarea oricărei forme de fraudă academică înainte de conferirea gradului de doctor. Recomandăm includerea unei anexe sau a unui punct care să detalieze utilizările permise (ex: corectură gramaticală, organizarea ideilor) vs. cele interzise (ex: generarea integrală de capitole, fabricarea de date/referințe).	Reglementarea detaliată a utilizărilor permise și interzise (corectură, generare de capitole etc.) sunt realizate prin Standardele antiplagiat aplicabile instituțiilor de învățământ superior, pentru a evita fragmentarea normativă și pentru a menține coerența cadrului legislativ. Această abordare asigură flexibilitatea necesară adaptării la evoluția tehnologică și previne riscul de supra-reglementare într-un domeniu aflat în continuă schimbare.
3.4.	Se completează cu punctul 80.8 cu următorul cuprins: „hărțuirea sub orice formă, abuzul de putere și lipsa transparenței în evaluările subiective”. Argumentare: Este necesară o distincție clară între critica constructivă de specialitate (necesară performanței) și atacul la demnitatea studentului, umilirea publică sau utilizarea poziției ierarhice pentru a intimida. Această completare va servi drept reper pentru toate instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, oferind o bază legală pentru eliminarea comportamentelor toxice care, deși nedeclarate, afectează performanța și sănătatea mentală a studenților în diverse domenii de formare profesională.	Nu se acceptă. Nu constituie obiect de reglementare al acestui proiect. Aspectele ce țin de hărțuire, abuz de putere și transparența evaluărilor sunt reglementate prin Codul de etică, prin legislația muncii și a egalității de șanse. Includerea acestor stipulări în prezentul regulament ar depăși scopul actului și ar crea suprapuneri normative. Instituțiile au obligația legală de a adopta politici interne împotriva hărțuirii și discriminării, ceea ce oferă cadrul adecvat pentru sancționarea acestor comportamente.
3.5.	La punctul 106 după cuvintele „în condițiile legii.” se completează cu textul „Decizia finală de retragere a diplomelor de studii superioare se emite de către instituție, cu avizul consultativ al Ministerului Educației și Cercetării”. Argumentare: Proiectul prevede sancționarea tutorilor/conducătorilor prin retragerea calității de conducător în caz de fraudă. Considerăm că, pentru o mai mare rigoare juridică, decizia finală de retragere a diplomelor ar trebui să beneficieze de avizul/aprobarea Ministerului de resort, pentru a asigura o protecție suplimentară împotriva eventualelor vicii de procedură la nivel local.	Nu se acceptă. Introducerea unui aviz consultativ al Ministerului Educației și Cercetării nu ar aduce valoare juridică suplimentară, ci ar crea un mecanism birocratic redundant. Actuala reglementare asigură rigoare procedurală suficientă, întrucât deciziile Senatului sunt supuse controlului de legalitate și pot fi contestate conform Codului administrativ. Menținerea competenței la nivel instituțional garantează responsabilitatea directă și respectarea procedurilor legale.
3.6.	De asemenea, se propune crearea unui sistem de verificare a plagiatului la nivel național, cu o bază de date comună. Totodată menționăm că, proiectul de Regulament-cadru trebuie să ofere garanții nu doar împotriva plagiatului în lucrările studențești, ci și pentru protecția creației intelectuale a personalului academic, materializată în curricule, fișe de disciplină și suporturi de curs.	Se acceptă. Un astfel de sistem a fost creat.

		Publicarea obligatorie pe site-urile instituționale a curriculumelor și fișelor de disciplină (conforme cu standardele de transparență) facilitează adesea preluarea integrală a conceptelor originale de către entități terțe, fără consimțământul autorului. În domeniul artelor, unde structura unui curs reflectă adesea o metodologie proprie, originală, acest fenomen constituie o încălcare a integrității academice la nivel de sistem.	
	3.7.	Prin urmare se propune includerea unor reglementări ce ar viza protecția proprietății intelectuale asupra resurselor educaționale, în conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Astfel, orice preluare, adaptare sau utilizare a acestor materiale de către alte instituții sau persoane terțe trebuie permisă exclusiv cu respectarea dreptului la paternitate, prin menționarea explicită a autorului și a instituției de origine. De asemenea, utilizarea datelor cu caracter personal și a materialelor didactice încărcate pe situri pentru antrenarea modelelor de Inteligență Artificială (fără acordul autorului) trebuie recunoscută ca o vulnerabilitate de integritate. Totodată, recomandăm includerea unei prevederi care să permită/oblige instituțiile să folosească elemente de identificare (mărci de apă digitale sau clauze de copyright) pe toate documentele strategice și didactice publicate online.	Nu se acceptă. Protecția proprietății intelectuale asupra resurselor educaționale este deja reglementată prin Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe. În acest sens, instituțiile de învățământ superior au obligația de a respecta drepturile autorilor. Aspectele privind utilizarea materialelor didactice pentru antrenarea modelelor de inteligență artificială vor putea fi reglementate prin ghiduri metodologice și standarde interne, pentru a evita suprapunerea cu legislația specială.
Ministerul Apărării	4.1.	Prevederile Regulamentului-cadru depășesc cadrul normativ superior aplicabil. În conformitate cu art. 76 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, „petițiile anonime sau cele depuse fără indicarea adresei poștale ori electronice a petiționarului nu se examinează”. În acest context, utilizarea la pct. 43, precum și pe parcursul întregului text al Regulamentului-cadru, a termenului „sesizare anonimă” ridică serioase probleme de compatibilitate juridică, având în vedere similitudinea evidentă a acestuia cu noțiunea de „petiție anonimă”. Menținerea unei asemenea reglementări este susceptibilă să genereze incertitudine juridică, interpretări contradictorii, litigii și dificultăți practice de aplicare, în special în condițiile în care instituțiile de învățământ nu dispun nici de competențe suficiente, nici de resurse umane specializate pentru investigarea și gestionarea eficientă a unor asemenea cazuri.	Nu se acceptă. Regulamentul-cadru are ca obiect de reglementare integritatea academică, iar sesizările anonime sunt un instrument distinct de petițiile anonime reglementate de Codul administrativ. Ele nu produc efecte juridice directe, ci pot constitui informații preliminare (indicii) pentru Comisia de etică. Procedura include o etapă de admisibilitate, în cadrul căreia sesizările anonime sunt analizate preliminar și nu pot fi examinate în fond în lipsa unor date și elemente verificabile. Astfel se elimină riscul de abuz și se respectă principiul securității juridice. În plus, legislația consacră protecția persoanelor care semnalează abateri. Menținerea acestei reglementări este necesară pentru a permite instituțiilor să prevină și să investigheze abaterile de integritate, consolidând climatul academic și încrederea publică în mecanismele interne.

	4.2.	Extinderea aplicabilității Regulamentului-cadru asupra tuturor ciclurilor de studii, de la licență până la doctorat, nu apare ca fiind suficient fundamentată și nici oportună din perspectiva diferențelor obiective dintre finalitățile, specificul și nivelul de maturitate academică aferente fiecărui ciclu de studii. În mod particular, aplicarea unor exigențe sporite la nivelul studiilor superioare de licență poate produce efecte contrare celor urmărite, inclusiv descurajarea accesului la studii și accentuarea tendinței de migrare a tinerilor în străinătate, cu riscul nerevenirii acestora în țară după finalizarea studiilor. Chiar în lipsa unor date statistice sectoriale deținute de Ministerul Apărării, acest risc nu poate fi ignorat în procesul de elaborare a politicilor publice în domeniul educației.	Se acceptă parțial. Pragul minim unificat privind indicii de similitudine admisibili pentru tezele de licență, master și doctorat, este stabilit diferențiat după ciclul de studii și domeniul de formare profesională și este reglementat în Standardele antiplagiat în instituțiile de învățământ superior, aprobate prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 914/2026. Prezentul Regulament-cadru are ca obiect de reglementare stabilirea unor exigențe minime de integritate academică, aplicabile uniform la toate ciclurile de studii (licență, masterat, doctorat). Aceste norme nu introduc cerințe disproporționate, ci stabilesc un standard comun de bază, indispensabil pentru credibilitatea sistemului educațional. În plus, regulamentul prevede mecanisme de admisibilitate și individualizare a procedurilor, ceea ce permite adaptarea la nivelul de maturitate academică al fiecărui ciclu. Pentru activitățile de doctorat, exigențele sporite vor fi reglementate prin acte normative specifice, astfel încât să se evite supra-reglementarea la nivelul licenței și masteratului. Menținerea aplicabilității generale asigură coerența cadrului normativ, previne fragmentarea regulilor de integritate și garantează că principiile fundamentale (onestitate, responsabilitate, transparență) sunt respectate de toți participanții la procesul educațional, indiferent de nivelul studiilor.
	4.3.	Obiectivul declarat de prevenire a unor fenomene precum vânzarea-cumpărarea tezelor de licență și/sau de master, oferirea de recompense necuvenite, favoritismul și alte practici similare este, în sine, legitim. Totuși, modalitatea propusă de reglementare riscă, în practică, să nu diminueze aceste fenomene, ci să le transforme în forme mai greu de identificat și de probat.	Nu se acceptă. Regulamentul-cadru are ca obiect de reglementare consolidarea unor norme de integritate academică, menite să prevină fenomene precum vânzarea sau cumpărarea lucrărilor de licență și master, favoritismul sau

		Astfel, înăsprirea cerințelor, în lipsa unor mecanisme realiste și aplicabile de control, poate conduce la creșterea cererii pentru servicii ilegale de fraudare academică, inclusiv la majorarea costurilor acestora, fără a elimina cauzele reale ale problemei. În consecință, există riscul ca proiectul să genereze efecte doar aparent preventive, fără un impact substanțial în reducerea practicilor vizate.	alte practici similare. Menținerea prevederilor actuale este esențială pentru a crea un cadru coerent și predictibil, care să descurajeze fraudele academice și să consolideze încrederea publică în diplomele și titlurile conferite. Riscurile invocate de către autorii obiecției sunt ipotetice și nu constituie un temei suficient pentru a renunța la reglementare. Dimpotrivă, considerăm că absența unor norme clare ar perpetua fenomenul și ar diminua capacitatea instituțiilor de a interveni.
	4.4.	Instituirea comisiilor de etică, a registrelor interne de integritate, precum și obligativitatea elaborării rapoartelor de integritate și transmiterii acestora către Ministerul Educației și Cercetării, inclusiv cu date statistice anonimizate privind sesizările, tipologia abaterilor, sancțiunile aplicate și măsurile de prevenire implementate, constituie obligații administrative suplimentare cu impact direct asupra activității instituțiilor de învățământ superior. În condițiile în care, potrivit pct. 4.2 din Nota de fundamentare, asemenea activități nu sunt însoțite de remunerarea corespunzătoare, rezultă că sarcini suplimentare semnificative sunt transferate asupra personalului academic și administrativ fără acoperire instituțională adecvată. O asemenea abordare este de natură să accentueze birocratizarea excesivă, să consume resurse de timp și să afecteze negativ exercitarea funcțiilor de bază ale cadrelor didactice, respectiv activitatea de predare, evaluare și formare profesională.	Nu se acceptă. Instituirea comisiilor de etică, a registrelor interne și a rapoartelor de integritate reprezintă instrumente indispensabile pentru prevenirea și monitorizarea abaterilor. Aceste obligații nu constituie „sarcini suplimentare excesive”, ci fac parte din responsabilitatea publică a instituțiilor de învățământ superior de a garanta calitatea și credibilitatea procesului educațional. Consecințele descrise în obiecție – birocratizare excesivă, consum disproporționat de resurse și afectarea activității didactice – sunt prezentate într-o manieră alarmistă și nu reflectă realitatea aplicării practice. Regulamentul nu impune sarcini imposibil de realizat, ci stabilește standarde minime de transparență și responsabilitate, adaptabile prin regulamente interne. Mai mult, prevenirea abaterilor este întotdeauna mai puțin costisitoare decât remedierea lor. Prin urmare, aceste măsuri nu doar că sunt necesare, ci și avantajoase pe termen lung, reducând presiunea administrativă și juridică asupra instituțiilor atunci când apar situații de fraudă academică.

	4.5.	Proiectul comportă și riscuri de ordin juridic în partea ce vizează identificarea și detectarea utilizării instrumentelor de inteligență artificială. La moment, asemenea instrumente nu beneficiază de o consacrare juridică clară nici la nivel național, nici la nivel instituțional, iar gradul lor de fiabilitate rămâne discutabil. În lipsa unui temei normativ clar și a unor standarde general acceptate privind utilizarea acestora, includerea lor implicită sau explicită în procesul de constatare a abaterilor poate genera contestări, interpretări arbitrare și litigii. Din această perspectivă, regulamentul ar trebui să pună accent prioritar pe mecanisme de verificare umană, inclusiv prin susținerea orală a lucrărilor, colocvii, întrebări suplimentare și alte forme directe de confirmare a ideilor personale și a nivelului real de cunoaștere.	Nu se acceptă. Proiectul Regulamentului-cadru prevede expres: „ (...) 72. Rapoartele de similitudine și alte rezultate generate prin instrumente digitale, sisteme informatice sau instrumente de inteligență artificială au caracter orientativ și servesc exclusiv drept suport pentru analiza academică. Valorile procentuale, scorurile și estimările generate de asemenea instrumente nu produc prin ele însele efecte juridice și nu pot fundamenta, în mod autonom, constatarea unei abateri de integritate academică. 73. La evaluarea originalității lucrărilor academice, nu sunt permise: 73.1. stabilirea unor praguri procentuale care să producă, prin efect propriu, constatarea unei abateri de integritate academică; 73.2. constatarea unei încălcări a integrității academice exclusiv pe baza detectării utilizării inteligenței artificiale; 73.3. aplicarea unei sancțiuni distincte pentru utilizarea inteligenței artificiale, în lipsa unei încălcări concrete a normelor de integritate academică. (...)”
	4.6.	Suplimentar, având în vedere specificul instituțiilor de învățământ în domeniul militariei, în cadrul căroră procesul educațional și activitatea de cercetare implică frecvent utilizarea unor informații cu caracter militar, operațional ori de securitate, cu accesibilitate limitată, considerăm necesară completarea proiectului Regulamentului-cadru cu prevederi exprese privind protecția informațiilor sensibile. În acest sens, se propune completarea pct. 4 cu subpunctele 4.15 și 4.16, cu următorul cuprins: „4.15. Divulgarea neautorizată a informațiilor restricționate – dezvăluirea, publicarea sau transmiterea către terți a informațiilor cu caracter militar, a informațiilor secrete ori a celor supuse unui regim special de protecție, în cadrul activităților academice desfășurate în instituțiile de învățământ în domeniul militariei sau de securitate.	Nu se acceptă. Reglementările specifice privind accesul la informații clasificate, protecția datelor și procedurile de examinare a lucrărilor cu grad de secretizare sunt deja prevăzute în cadrul normativ special aplicabil acestor domenii și urmează a fi respectate de instituțiile competente. În acest sens, considerăm că includerea unor prevederi în prezentul regulament-cadru ar depăși obiectul său și ar putea genera suprapuneri sau contradicții cu legislația specială. Instituțiile de învățământ superior care activează în domenii cu grad de secretizare

		4.16. Utilizarea neautorizată a informațiilor restricționate – folosirea, în lucrări academice sau publicații, a datelor, documentelor ori informațiilor obținute fără autorizarea corespunzătoare sau cu încălcarea regimului de protecție aplicabil.” Totodată, deși proiectul Regulamentului-cadru consacră deja principii precum responsabilitatea și confidențialitatea, apreciem drept necesară reglementarea distinctă a principiului securității informaționale, prin completarea pct. 5 cu subpunctul 5.10, cu următorul cuprins: „5.10. Securitatea informațională – protecția informațiilor clasificate în cadrul tuturor activităților academice, inclusiv al cercetării, publicațiilor și lucrărilor de cercetare.” În considerarea faptului că proiectul Regulamentului-cadru prevede verificarea originalității lucrărilor, fără a reglementa expres și verificarea riscurilor de securitate asociate conținutului acestora, se propune completarea pct. 13 cu subpunctul 13.6, cu următorul cuprins: „13.6. să verifice conformitatea lucrărilor academice cu regimul de protecție a informațiilor clasificate, restricționate sau cu acces limitat.” De asemenea, întrucât proiectul stabilește obligații privind integritatea și onestitatea academică, fără a reglementa în mod expres responsabilitatea aferentă utilizării informațiilor sensibile, considerăm oportună completarea pct. 14 cu subpunctul 14.8, cu următorul cuprins: „14.8. să respecte regimul de protecție a informațiilor în cadrul activităților academice, inclusiv prin interzicerea divulgării datelor cu caracter militar ori ce țin de securitatea națională.” Totodată, ținând seama de faptul că, în contexte militare, utilizarea instrumentelor de inteligență artificială este susceptibilă unor restricții suplimentare, în special sub aspectul procesării datelor restricționate, clasificate ori secrete, se propune completarea pct. 21 cu o prevedere nouă, cu următorul cuprins: „În contexte militare, utilizarea instrumentelor de inteligență artificială este supusă restricțiilor suplimentare privind procesarea informațiilor clasificate, restricționate sau secrete.” În aceeași ordine de idei, având în vedere că proiectul Regulamentului-cadru prevede verificarea originalității lucrărilor prin intermediul instrumentelor digitale, considerăm necesară completarea pct. 61 cu o prevedere nouă, cu următorul cuprins:	vor putea adopta, prin regulamente interne, măsuri adaptate contextului lor particular, în conformitate cu legislația națională aplicabilă.
--	--	---	--

		„Lucrările academice cu caracter militar sunt supuse unei duble verificări: sub aspectul originalității și sub aspectul conformității cu regimul de protecție a informațiilor.”	
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	5.1.	Nu are obiecții și susține proiectul.	Se ia act
Universitatea de Stat din Comrat	6.1.	Susține acest proiect și subliniază importanța și actualitatea acestuia pentru dezvoltarea îmbunătățirea sistemului de învățământ superior.	Se ia act.
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	7.1.	Considerăm că reglementarea utilizării IA este cea mai mare provocare actuală, iar proiectul necesită o claritate sporită în acest sens pentru a evita interpretările subiective.	Nu se acceptă. Opinia MEC a fost reflectată la pct. 1.2, 3.3 și 4.5.
	7.2	Solicităm crearea unui sistem de verificare a plagiatului la nivel național, cu o bază de date comună. Statul ar trebui să recomande software-uri omologate și, esențial, să asigure finanțarea licențelor pentru instituțiile de învățământ superior, garantând astfel un standard de control egal pentru toți studenții din țară.	Se acceptă. Un astfel de sistem a fost introdus.
	7.3.	Proiectul prevede sancționarea tutorilor/conducătorilor prin retragerea calității de conducător în caz de fraudă. Considerăm că, pentru o mai mare rigoare juridică, decizia finală de retragere a diplomelor ar trebui să beneficieze de avizul/aprobarea Ministerului de resort, pentru a asigura o protecție suplimentară împotriva eventualelor vicii de procedură la nivel local.	Nu se acceptă. Opinia MEC a fost reflectată la pct. 3.5.
	7.4	Recunoaștem dificultatea monitorizării fenomenului de ghostwriting (redactarea prin terți). În loc de o interdicție pur formală, propunem ca Regulamentul-cadru să pună accent pe evaluarea continuă și susținerea orală/intermediară a lucrărilor. Numai prin monitorizarea progresului etapizat al studentului se poate verifica autenticitatea contribuției intelectuale.	Se acceptă
	7.5.	Solicităm includerea unor norme privind prevenirea abuzului de putere și a conflictului de interese în relația profesor-student. Este imperativ ca Regulamentul-cadru să interzică explicit hărțuirea sub orice formă și să reglementeze transparența în evaluările subiective (specifice artelor). Un climat academic integru este condiționat de respectul reciproc și de eliminarea oricăror forme de presiune sau favoritism care ar putea vicia rezultatele academice sau dezvoltarea profesională a studenților. În domenii bazate pe un raport strâns de mentorat, asimetria de putere între „profesor” și „discipol” este extrem de pronunțată. Adesea, sub pretextul „exigenței profesionale” sau al „stării de urgență creativă/medicală”, se produc	Nu se acceptă. Opinia MEC a fost reflectată la pct. 3.1 și 3.4.

		derapaje etice grave. Mentalitatea de tip „profesorul are mereu dreptate” nu trebuie să constituie o barieră în calea integrității. Propunem ca Regulamentul-cadru să definească explicit abuzul de autoritate pedagogică și presiunea psihologică drept abateri de la integritatea academică.	
	7.6.	Proiectul de Regulament-cadru trebuie să ofere garanții nu doar împotriva plagiatului în lucrările studențești, ci și pentru protecția creației intelectuale a personalului academic, materializată în curricule, fișe de disciplină și suporturi de curs.	Nu se acceptă. Opinia MEC a fost reflectată la pct. 3.7.
Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne	8.1	Propuneri privind definiții și claritate conceptuală: - Autoplăgiat (pct. 4.2): definirea reutilizării unei părți importante dintr-o lucrare proprie; - Ghostwriting (pct. 4.5): delimitarea între ajutor permis și înlocuirea contribuției proprii; - Raport de similitudine (pct. 4.13): caracter orientativ, nu probă unică de plagiat; - sintagma „indicii temeinice” (pct. 10–11.4): înlocuire cu „date concrete”.	Se acceptă parțial. A fost completată definiția de autoplăgiat. Datele din Raportul de similitudine urmează a fi tratate prin coroborare a pct.4.13 cu pct. 72 și 73. Concomitent, delimitarea între ajutor permis și înlocuirea contribuției proprii urmează a fi examinată în fiecare caz individual iar datele concrete considerăm că nu pot să constituie condiție pentru etapa de admisibilitate a unei sesizări, fiind suficienți anumiți indicatori privind un caz suspect de abatere de la normele de integritate academică.
	8.2	2. Proceduri și termene Avizul atrage atenția că lipsa unor termene clare poate întârzia aplicarea regulamentului. Se recomandă ca instituțiile să armonizeze regulamentele interne în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a hotărârii (pct. 7–8). Sesizările trebuie înregistrate în ziua lucrătoare a primirii sau cel târziu în următoarea zi lucrătoare (pct. 45). În privința sesizărilor anonime (pct. 22) și mixte (pct. 44), se cere reglementarea explicită a procedurii, pentru a evita arbitrariul. Prolungirea termenelor de examinare este permisă doar o singură dată, cu motivare, pentru maximum 15 zile lucrătoare (pct. 50).	Se acceptă parțial. Termenul pentru armonizarea regulamentelor interne urmează a fi stabilit ulterior, fiind prioretizate activitățile de consolidare a cadrului normativ în materie de integritate. Înregistrarea sesizărilor se face potrivit regulilor generale de gestionare a corespondenței în ziua lucrătoare a primirii sau cel târziu în următoarea zi lucrătoare. În privința sesizărilor anonime și mixte, proiectul prevede deja procedura de admisibilitate, iar clarificările suplimentare vor fi realizate prin regulamente interne. Prolungirea termenelor de examinare a fost reglementată: o singură dată, prin decizie motivată, cu maximum 15 zile lucrătoare.
	8.3	3. Roluri și responsabilități instituționale	Se acceptă parțial.

		Academia subliniază că rectorul nu poate „garanta” fiecare faptă individuală, ci doar „asigură” respectarea obligațiilor instituției și funcționarea mecanismelor de integritate (pct. 9). Se recomandă includerea explicită a școlilor doctorale și revistelor științifice ca structuri responsabile pentru aplicarea normelor (pct. 10–11). În privința evaluării originalității lucrărilor (pct. 69), se cere definirea clară a entităților competente, stabilirea cerințelor minime de calificare, identificarea surselor de finanțare pentru softuri specializate și reglementarea remunerării muncii intelectuale implicate.	Sintagma „rectorul garantează” a fost menținută, dar completată cu obligații de cultivare și consolidare a integrității profesionale, conform Legii integrității nr. 82/2017. Au fost introduse concretizări la pct. 10 și 11 din proiect. În privința evaluării originalității lucrărilor, atribuțiile și cerințele minime sunt reglementate în Standardele antiplagiat (ordin MEC nr. 914/2026), inclusiv sursele de finanțare și utilizarea softurilor specializate.
	8.4	4. Comisia de etică și procedurile interne Se recomandă ca comisia de etică să fie formată din minimum 5 membri, cu reprezentare echilibrată și posibilitatea includerii studenților sau experților externi (pct. 28). Experții consultați trebuie să fie imparțiali și fără conflict de interese (pct. 36). Registrul intern al sesizărilor trebuie să fie accesibil doar persoanelor autorizate, iar etapele procedurale (note, procese-verbale, rapoarte) să fie documentate clar pentru transparență (pct. 40).	Se acceptă parțial. Obligația de imparțialitate și lipsa conflictului de interese pentru experții consultați a fost introdusă. Registrul intern este accesibil doar persoanelor autorizate, iar documentarea etapelor procedurale (note, procese-verbale, rapoarte) va fi reglementată prin metodologie separată.
	8.5	5. Drepturi și garanții procedurale Sesizările trebuie să conțină fapte concrete privind posibile abateri (pct. 41). Dreptul la apărare trebuie reglementat explicit: persoana vizată să fie informată corect, să primească timp suficient pentru pregătire și să poată solicita amânarea justificată (pct. 57). Participarea unui avocat sau a unei persoane alese este permisă, dar cu limite pentru a nu afecta procedura (pct. 49.4). În administrarea probelor (pct. 52–53), se cere respectarea protecției datelor și a drepturilor fundamentale, inclusiv conform standardelor CEDO.	Se acceptă parțial. Sesizările trebuie să conțină elemente concrete, conform subpct. 42.2–42.5. Dreptul la apărare a fost reglementat: persoana vizată trebuie informată corect și are termen suficient pentru pregătire; amânarea este posibilă doar cu motive întemeiate. Participarea unui avocat sau a unei persoane alese este permisă, dar cu rol limitat, fără a substitui atribuțiile comisiei. Administrarea probelor trebuie să respecte protecția datelor și drepturile fundamentale, conform exigențelor CEDO.
	8.6	6. Aspecte tehnice și terminologice Academia propune înlocuirea termenului „audiere” cu „intervievare” pentru a evita confuzii cu procedurile judiciare (pct. 55–56). În privința inteligenței artificiale (pct. 21), se recomandă ca utilizarea să fie reglementată clar: permisă, interzisă sau declarată, în funcție de context.	Se acceptă parțial. Termenul „audiere” a fost menținut, dar se explică ca „intervievare” în sens administrativ, pentru a evita confuzii cu procedurile judiciare. Utilizarea inteligenței artificiale este

			reglementată: rapoartele generate au caracter orientativ, nu produc efecte juridice autonome, iar utilizarea IA trebuie declarată și nu poate substitui contribuția intelectuală proprie.
Universitatea Liberă Internațională din Moldova	9.1	Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului-cadru al integrității academice este apreciat pozitiv pentru structura clară, mecanismele procedurale bine definite și alinierea la bunele practici internaționale. Documentul răspunde problemelor identificate, precum plagiatul, fraudă academică și utilizarea necorespunzătoare a tehnologiilor emergente. Totuși, analiza evidențiază necesitatea unor completări: elaborarea unui ghid național privind utilizarea inteligenței artificiale, instituirea unor standarde minime unificate pentru evaluarea originalității și interpretarea rapoartelor de similitudine, standardizarea declarației de originalitate, simplificarea procedurilor de examinare a cazurilor și analiza diversificării modalităților de absolvire. Implementarea Regulamentului va contribui la reducerea fraudei academice, dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe etică și responsabilitate, creșterea transparenței și a încrederii publice. Pentru eficiență și uniformitate, se impune completarea cadrului normativ cu instrumente operaționale, standarde metodologice clare și soluții digitale integrate.	Se acceptă. Standarde minime unificate pentru evaluarea originalității și interpretarea rapoartelor de similitudine, standardizarea declarației de originalitate, simplificarea procedurilor de examinare a cazurilor și analiza diversificării modalităților de absolvire sunt reglementate în Standardele antiplagiat în instituțiile de învățământ superior, aprobate prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 914/2026.
Universitatea Tehnică a Moldovei	10.1	A examinat proiectul și își exprimă acordul cu prevederile acestuia.	Se ia act.
Universitatea de Stat din Moldova	11.1	Excluderea art. 43 cu referire la admisibilitatea sesizărilor anonime. Temei: articolul în cauză contravine normei de drept în vigoare și anume prevederii art.52, alineat (1), din Constituția RM, unde este menționat expres că: „cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor”.	Nu se acceptă. Opinia MEC a fost reflectată la pct. 4.1.
	11.2	Excluderea art. 49.4 cu referire la faptul că persoana vizată de sesizare beneficiază de asistență din partea unui avocat sau de o altă persoană aleasă. Temei: Avocatul poate interveni în interesele salariatului doar după ce Comisia de etică a constatat încălcarea disciplinară și a propus măsura sau sancțiunea considerată necesară și proporțională, dar nicidecum în timpul examinării cazului. Rolul avocatului este de a apăra în instanțele de judecată drepturile și libertățile încălcate constatate, în timp ce Comisiile de etică sunt organe care își desfășoară activitatea și inițiază anchete de serviciu în vederea examinării existenței sau inexistenței abaterilor disciplinare prin verificarea faptelor și stabilirea circumstanțelor cazului și prin anchete de serviciu inițiate.	Se acceptă parțial. Se va reglementa: „Persoana vizată de sesizare are dreptul să fie audiată și să își prezinte apărarea. Aceasta poate fi asistată, la alegere, de un avocat sau de o altă persoană de încredere. Rolul asistenței este de a sprijini prezentarea argumentelor și probelor, fără a substitui atribuțiile comisiei de etică.”

	11.3	Redactarea art. 50 prin completarea propoziției: „în cazuri justificate prin complexitatea cauzei, termenul poate fi prelungit o singură dată, prin decizie motivată, cu cel mult 15 zile lucrătoare” cu sintagma „... prin votul majorității membrilor Comisiei”.	Se acceptă.
	11.4	Redactarea art. 53 prin înlocuirea sintagmei „în mod liber” cu sintagma „după intima convingere a membrilor”.	Se acceptă.
Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău	12.1	Se propune „detalierea și unificarea standardelor privind utilizarea IA” și stabilirea unor criterii minime uniforme la nivel național pentru declararea utilizării instrumentelor de inteligență artificială.	Nu se acceptă. Opinia MEC a fost reflectată la pct. 1.2, 4.5. și 9.1.
	12.2	Stabilirea la nivel național a unui prag minim unificat privind indicii de similitudine admisibili pentru tezele de licență, master și doctorat, diferențiat după ciclul de studii și domeniul de formare profesională.	Se acceptă. Pragul minim unificat privind indicii de similitudine admisibili pentru tezele de licență, master și doctorat, diferențiat după ciclul de studii și domeniul de formare profesională este stabilit în Standardele antiplagiat în instituțiile de învățământ superior, aprobate prin ordinul ministrului educației și cercetării nr. 914/2026.
	12.3	Completarea prevederilor astfel încât „membrii comisiei de etică trebuie să fie aleși din afara conducerii executive (rectorat, decani)” și ca structura de contestare să nu includă membri din comisia inițială	Se acceptă.
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți	13.1	În legătură cu „...oferirea cursurilor separate de scriere academică, etică și cultură profesională sau includerea subiectelor respective în conținuturile unităților de curs/disciplinele/modulele de specialitate”, prevederea creează o ambiguitate, nu este clar dacă „cursurile separate de scriere academică, etică și cultură profesională” trebuie să fie obligatoriu în anul I sau pot fi distribuite pe parcursul studiilor. Propunem următoarea reformulare a pct. 17.1: „instruirea obligatorie în domeniul integrității academice, scrierii academice, eticii și culturii profesionale, organizată fie sub forma unor cursuri separate, fie prin integrarea acestor subiecte în unitățile de curs/disciplinele/modulele de specialitate. Pentru studenții din anul I, ciclul I: învățământ superior de licență, parcurgerea modulului introductiv de integritate academică constituie condiție pentru admiterea la prima sesiune de examinare”.	Se acceptă.
	13.2	De completat cu prevederea: „Toate problemele care apar la examinarea cauzei se soluționează colegial cu votul majorității membrilor comisiei de etică. Nici un membru nu are dreptul	Se acceptă.

		să se abțină de la vot. Membrul care nu este de acord cu decizia majorității semnează decizia, dar este în drept să expună în scris opinie separată.” Se propune introducerea acestei prevederi în vederea asigurării caracterului colegial efectiv al deliberării și adoptării deciziilor de către comisia de etică. Stabilirea regulii votului majoritar, coroborată cu interdicția abținerii, previne blocajele decizionale și obligă fiecare membru să își asume o poziție, consolidând responsabilitatea individuală în cadrul procesului decizional. Totodată, posibilitatea formulării unei opinii separate garantează transparența deliberării și oferă un instrument suplimentar de control în cazul contestării deciziei	
	13.4	Prevederea actuală de la pct.103.4 nu limitează posibilitatea comisiei de examinare a contestației de a dispune reexaminarea cauzei, ceea ce poate genera un risc real de evitare a asumării responsabilității decizionale și de creare a unui circuit repetitiv (cerc vicios) al trimerilor spre reexaminare. O asemenea practică afectează celeritatea procedurii. Pentru a preveni aceste derapaje, se propune limitarea expresă a acestei competențe, în sensul că trimiterea spre reexaminare să fie admisibilă o singură dată și doar în prezența unei erori procedurale grave, care nu poate fi remediată în cadrul examinării contestației.	Se acceptă.
	13.5	Nu este corect folosit termenul „recidivă”, din punct de vedere a dreptului penal presupune comiterea cu intenție a uneia sau mai multor infracțiuni de o persoană cu antecedente penale pentru o infracțiune săvârșită cu intenție. Termenul dat mai este folosit (conform Dex-ului) în domeniul medical - Reapariție, revenire a unei boli după ce aceasta s-a vindecat clinic. Prin urmare, propunem înlocuirea acestei sintagme cu: „încălcarea repetată a normelor de integritate academică”.	Se acceptă.
EXPERTIZARE			
Ministerul Justiției	14.1	În contextul notei de fundamentare, proiectul hotărârii supus analizei are ca obiect aprobarea Regulamentului-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior. Prin acest regulament se instituie cadrul general și standardele minime obligatorii referitoare la principiile integrității academice, responsabilitățile instituțiilor de învățământ superior și ale membrilor comunității academice, activitățile de prevenire a abaterilor de la normele de integritate academică, mecanismele instituționale de asigurare a integrității academice, precum și procedurile de sesizare, constatare, examinare și soluționare a cazurilor de abatere de la aceste norme. Totodată, proiectul reglementează sancțiunile aplicabile, obligațiile privind originalitatea lucrărilor academice, mecanismele de raportare și monitorizare,	Se ia act

	precum și procedurile de retragere, revocare sau anulare a diplomelor și titlurilor obținute prin încălcarea normelor de integritate academică. Din perspectiva încadrării proiectului actului normativ în contextul cadrului normativ aplicabil, menționăm că proiectul hotărârii este elaborat în temeiul art. 107¹ alin. (7) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, potrivit căruia Regulamentul-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior se aprobă de către Guvern. Raportat la obiectul și finalitatea reglementării propuse, proiectul urmărește instituirea unui cadru normativ unitar privind asigurarea și promovarea integrității academice în instituțiile de învățământ superior. La forma actuală a proiectului, menționăm că textul acestuia este susceptibil de îmbunătățiri sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea proiectelor actelor normative.	
14.2	Având în vedere prevederile pct. 2, potrivit cărora Regulamentul-cadru este obligatoriu pentru studenții de la ciclurile Licență, Master și Doctorat, pe parcursul textului se impune utilizarea consecventă a terminologiei prevăzute de legislația în materie, inclusiv a expresiei „student-doctorand”	Se ia act. Proiectul se referă la studenții de la doctorat în partea în care sunt stabilite prevederi aplicabile acestora.
14.3	La pct. 10, norma necesită reformulare, pentru a evidenția că responsabilitatea exercitată la nivel de facultate, prin decan și, după caz, prin consiliul facultății, întrucât facultatea, ca structură/subdiviziune instituțională, nu constituie un subiect distinct de drept sau factor decizional.	Se acceptă. Se va reglementa: „Decanul, în calitate de conducător al facultății și, după caz, consiliul facultății asigură, aplicarea normelor de integritate academică în cadrul programelor de studii, monitorizează respectarea regulilor de elaborare, evaluare și susținere a lucrărilor academice și al activităților organizate din cadrul facultății. În cazul indiciilor temeinice privind săvârșirea unor abateri de integritate, sesizează organele de drept.”
14.4	La pct. 11, 12 și 14, conceptul „structurile competente” urmează a fi determinat mai exact, fie prin indicarea expresă a entităților vizate, fie prin includerea noțiunii în lista termenilor definiți, în vederea asigurării clarității și previzibilității normei.	Se acceptă. Conceptul „structurile competente” a fost substituit cu „conducerea facultății/instituției și, după caz, comisia de etică”.
14.5	Norma de la sbp. 14.3 are un caracter repetitiv în raport cu dispoziția de la pct. 63, care reglementează în mod expres, sub formă de interdicție, prezentarea ca fiind proprie a unor lucrări sau contribuții intelectuale aparținând altor persoane, precum și utilizarea lucrărilor realizate de alte persoane sau generate prin mijloace neautorizate.	Se acceptă. Prevederea de la pct. 14.3 a fost exclusă. Totodată, prevederea de la pct. 14.4 a fost consolidată, prin includerea explicită a interdicției privind utilizarea neautorizată a instrumentelor digitale și a inteligenței

		artificiale generative, atunci când aceasta substituie contribuția intelectuală proprie ori conduce la practici incompatibile cu integritatea academică.
14.6	Totodată, dispoziția cuprinsă la sbp. 14.4 necesită revizuire, întrucât este redactată sub forma unei interdicții „să nu recurgă”, deși este încadrată în categoria obligațiilor. Pentru coerență normativă, se impune fie reformularea acesteia ca obligație pozitivă, fie includerea sa într-un compartiment distinct privind interdicțiile sau abaterile de la integritatea academică. În acest sens, o eventuală reglementare cu caracter de obligație poate fi integrată în cadrul sbp. 14.1, care prevede obligația studenților de a cunoaște și respecta normele de integritate academică aplicabile programului de studii și activităților în care sunt implicați, prin completarea acesteia cu excluderea oricăror forme de plagiat, autoplăgiat, ghostwriting, cumpărare de lucrări, fraudă la evaluare, falsificare a datelor sau alte practici incompatibile cu integritatea academică.	Se acceptă.
14.7	La sbp. 17.1, dispoziția necesită reformulare din perspectiva tehnicii legislative, întrucât îmbină elemente de organizare a instruirii cu o condiționare a accesului la evaluare, fără o structurare normativă distinctă. De asemenea, utilizarea sintagmei „precondiție pentru admiterea la prima sesiune de examinare” este improprie stilului normativ, fiind recomandată utilizarea noțiunii de „condiție”. În acest context, se recomandă separarea aspectului privind stabilirea modalității de organizare a instruirii obligatorii în domeniul integrității academice de cel privind reglementarea caracterului obligatoriu al parcurgerii modului introductiv.	Se acceptă. Se va reglementa: „17.1 instruirii obligatorii a studenților din anul I în domeniul integrității academice, promovarea acestui modul constituind o condiție pentru admiterea la prima sesiune de examinare; 17.2. dezvoltarea competențelor de scriere academică, etică și cultură profesională, prin introducerea cursurilor separate sau prin integrarea acestor tematici în conținutul unităților de curs/disciplinelor/modulelor de specialitate;”
14.8	La sbp. 25.4, se impune reformularea dispoziției din perspectiva exigențelor de tehnică legislativă, întrucât sintagma „canale accesibile și funcționale de sesizare” este imprecisă și nu indică în mod clar natura juridică sau instituțională a mecanismelor avute în vedere. În acest sens, pentru a fi asigurată claritatea și previzibilitatea, este necesar să se indice în mod general modalitățile concrete de sesizare. Aceeași observație este valabilă și pentru sbp. 128.4. Totodată, dispoziția urmează a fi corelată cu prevederile pct. 38 sau reevaluată necesitatea menținerii acesteia, în condițiile în care norma respectivă prevede deja obligația instituției de învățământ superior de a asigura proceduri de	Se acceptă. Pct.25.4 se exclude. La pct. 128.4 se va reglementa: „procedura de depunere a sesizărilor”.

		sesizare a posibilelor abateri de integritate academică și de a informa comunitatea academică cu privire la modalitatea de depunere și examinare a sesizărilor.	
14.9		Dispoziția de la sbp. 46.2 necesită reformulare din punct de vedere al regulilor de tehnică legislativă, întrucât sintagma „sfera integrității academice” nu este definită în mod expres în text. Deși aceasta poate fi coroborată cu prevederile generale de la pct. 2, o asemenea raportare indirectă nu asigură suficientă precizie normativă la etapa de aplicare. În acest sens, se recomandă fie detalierea expresă a elementelor vizate, fie realizarea unei trimiteri normative exprese la pct. 2.	Se acceptă. Se va reglementa: „faptelor sesizate sub aspectul încălcării normelor de integritate academică”;
14.10		La pct. 54, al doilea enunț necesită reformulare din perspectiva coerenței terminologice, întrucât face trimitere la un instrument la singular, deși primul enunț vizează mai multe categorii de instrumente.	Se acceptă. Al doilea enunț va avea următorul conținut: „Constatarea unei abateri de integritate academică nu se poate întemeia exclusiv pe rezultatele acestor instrumente, fiind obligatorie evaluarea calitativă realizată de către comisia de etică.”
14.11		Norma de la pct. 68 necesită revizuire, astfel încât să rezulte în mod clar obiectul informării, inclusiv prin corelarea cu pct. 67.	Se acceptă, Se va reglementa: „Informarea studenților cu privire la normele de integritate academică, drepturile și obligațiile ce le revin, precum și procedurile aplicabile în cazul constatării unor abateri se realizează prin regulamente instituționale, ghiduri, suporturi informaționale publicate pe pagina web a instituției sau prin alte mijloace accesibile și verificabile.”
14.12		Dispoziția de la pct. 72 dublează, în esență, prevederile pct. 54, întrucât ambele reglementează caracterul orientativ al rapoartelor de similitudine și al rezultatelor generate prin instrumente digitale sau sisteme de inteligență artificială, precum și utilizarea acestora ca suport pentru analiza academică. În acest context, se impune corelarea dispozițiilor sau reevaluarea necesității menținerii ambelor norme.	Se acceptă. Se exclude pct. 72.
14.13		Norma de la pct. 74 necesită reformulare din perspectiva clarității și previzibilității normei. Astfel, sintagma „deficiențe care pot fi corectate și care nu impun declanșarea procedurii de examinare a unei abateri de integritate academică” este neclară, întrucât nu stabilește criteriile de delimitare între situațiile care permit remedierea și cele care atrag inițierea procedurii de examinare a unei posibile abateri de integritate academică. De asemenea, nu este clar dacă măsurile de remediere sunt limitate la cele enumerate, precum refacerea	Se acceptă. Se va reglementa: „74. În cazul în care, în urma verificării originalității unei lucrări se constată erori materiale, omisiuni de citare sau deficiențe de tehnică a redactării academice admise fără intenția vădită de fraudare, instituția de învățământ superior dispune măsuri academice de remediere, fără

	lucrării, completarea citărilor, clarificarea surselor, reluarea verificării sau dacă instituția de învățământ superior poate dispune și alte măsuri, în funcție de regulamentele instituționale. Pentru asigurarea unui spor de precizie juridică, norma trebuie să stabilească în mod clar criteriile de aplicare a măsurilor de remediere și să delimiteze expres situațiile în care se inițiază procedura de examinare a unei posibile abateri de integritate academică.	declanșarea procedurii de examinare a unei abateri de integritate. Măsurile academice de remediere se stabilesc în conformitate cu reglementările interne ale instituției și pot consta în: 74.1. completarea sau corectarea citărilor și clarificarea surselor bibliografice; 74.2. refacerea parțială a lucrării într-un termen stabilit; 74.3. reluarea procesului de verificare a originalității după remediere”.
14.14	La pct. 77, norma este insuficient de clară și admite riscul unor dificultăți de aplicare, în contextul prevederilor „instituția de învățământ superior aplică prioritar măsuri educative” și „fără a exclude aplicarea altor măsuri prevăzute de prezentul Regulament-cadru, în funcție de gravitatea faptei și de circumstanțele concrete”. Astfel, din textul actual nu poate fi dedusă în mod clar delimitarea dintre situațiile în care măsurile educative sunt considerate suficiente și cele în care pot fi aplicate sancțiuni suplimentare. Totodată, noțiunile „situațiilor determinate” și „circumstanțele concrete” nu sunt suficient de clare, ceea ce poate conduce la practici neuniforme și la aplicarea discreționară a sancțiunilor. De asemenea, norma nu precizează în mod expres care sunt „alte măsuri” ce pot fi aplicate sau norma în care sunt prevăzute și nici criteriile de delimitare dintre măsurile educative și eventualele sancțiuni suplimentare. Mai mult, se observă că, potrivit conținutului, capit. VII reglementează clasificarea abaterilor de integritate academică, fără a corela în mod expres fiecare categorie de abatere (minoră, medie sau gravă) cu măsurile aplicabile. În acest context, se consideră că pct. 77 ar trebui să reglementeze exclusiv elementele care definesc abaterea minoră, fără a include referiri la măsurile ce pot fi aplicate în raport cu aceasta. Or, reglementarea măsurilor aplicabile pentru abaterile minore este deja prevăzută la pct. 85. Astfel, nu se admite reglementarea aceleiași situații normative în mai multe puncte, întrucât o asemenea abordare afectează coerența și claritatea actului normativ și poate genera dificultăți de interpretare și aplicare.	Se acceptă. Se exclude pct. 77
14.15	La sbp. 79.5, sintagma „fără a constitui falsificare gravă” nu este definită în regulament și nu are criterii clare de delimitare față de „falsificarea datelor”	Se acceptă.

		prevăzută la la sbp. 4.6. Din acest considerent, nu este clar ce se înțelege prin falsificare gravă, ceea ce poate crea dificultăți de interpretare și aplicare uniformă a normei.	Sintagma „fără a constitui falsificare gravă” se exclude.
	14.16	Referitor la sbp. 85.6, se constată că „măsurile academice de remediere” sunt reglementate la pct. 74, fiind aplicabile în cazurile în care, în urma verificării originalității, se identifică deficiențe care pot fi corectate și care nu impun declanșarea procedurii de examinare a unei abateri de integritate academică. În acest context, este necesară o delimitare mai clară a situațiilor în care se aplică măsurile academice de remediere, respectiv a celor în care este incident regimul abaterilor de integritate academică, astfel încât să se evite suprapunerea sau interpretarea extensivă a acestor categorii. O asemenea delimitare ar permite o diferențiere juridică între deficiențele susceptibile de remediere în afara procedurii disciplinare și faptele care intră sub incidența sancțiunilor privind abaterile de integritate academică.	Se acceptă. Măsurile au fost reglementate, conform recomandărilor, la pct. 74
	14.17	Pct. 91 prevede că, pentru aceeași abatere, se aplică măsura sau sancțiunea considerată necesară și proporțională. Totodată, se menționează că, atunci când circumstanțele cazului o impun, pot fi dispuse cumulativ și alte măsuri „complementare”, dacă acestea sunt compatibile între ele și sunt prevăzute de cadrul normativ aplicabil. În acest context, este necesară o analiză suplimentară a oportunității menținerii sintagmei „măsuri complementare”, întrucât aceasta apare insuficient delimitată conceptual, inclusiv prin raportare la faptul că norma prevede deja posibilitatea cumulului de măsuri. În acest sens, la pct. 85–88 este deja reglementată aplicarea uneia sau mai multor măsuri ori sancțiuni, în funcție de natura și gravitatea abaterii. Astfel, pentru asigurarea coerenței reglementării, se impune corelarea terminologică a acestor prevederi, astfel încât să rezulte clar dacă pct. 91 consacră o ipoteză distinctă sau reiterează regula generală a cumulului de sancțiuni	Se acceptă. Fraza „Atunci când circumstanțele cazului o impun, pot fi dispuse cumulativ și alte măsuri complementare, dacă acestea sunt compatibile între ele și sunt prevăzute de cadrul normativ aplicabil” a fost exclusă.
	14.18	Totodată, capit. VIII utilizează în mod neuniform termenii „măsuri” și „sancțiuni”. Astfel, la pct. 84 se face referire la „individualizarea măsurii sau a sancțiunii”, la pct. 85 se prevede aplicarea „uneia sau mai multor sancțiuni”, la pct. 86 se utilizează formula „una sau mai multe dintre următoarele măsuri ori sancțiuni”, iar la pct. 87 se menționează „una sau mai multe dintre următoarele sancțiuni”. Lipsa de uniformitate terminologică poate genera dificultăți de interpretare și aplicare, întrucât nu este clar dacă „măsurile” și „sancțiunile” au natură juridică distinctă sau sunt utilizate sinonim. Cu titlu de exemplu, din conținutul pct. 85 rezultă că norma combină intervenții de natură diferită sub aceeași formulare de „sancțiuni”, întrucât unele dintre acestea au caracter preponderent educativ și de	Se acceptă. Raportul dintre noțiunile de sancțiuni și măsuri are caracter de parte-întreg, sancțiunile disciplinare fiind o categorie particulară de măsuri. Utilizarea constantă a termenului general măsuri asigură coerența normativă, iar evidențierea distinctă a sancțiunilor se justifică atunci când se invocă încălcări grave sau în contextul caracterului punitiv al intervenției. Modificarea suplimentară pentru implementarea recomandării a vizat pct. 85,

		remediere, precum revizuirea lucrării, completarea citărilor, corectarea referințelor sau clarificarea surselor utilizate sau participarea la activități de instruire, iar altele au caracter sancționator, precum avertismentul scris. Se consideră necesar a fi realizată, de îndată, o delimitare expresă între măsurile cu caracter educativ, administrativ și sancțiunile cu caracter disciplinar, astfel încât să se asigure aplicarea corectă și coerentă a dispozițiilor și a evita suprapunerea regimurilor juridice, întrucât acestea reprezintă mecanisme distincte de intervenție juridică. În acest sens, se impune consacrarea expresă a unei succesiuni logice a intervențiilor, în care măsurile de remediere au caracter prioritar, urmând ca sancțiunile disciplinare să intervină ulterior, în funcție de gravitatea și repetarea abaterii.	unde formularea a fost ajustată pentru a reflecta măsurile și sancțiunile aplicabile. La pct. 83 se menționează deja că măsurile educative se stabilesc prin regulamentele interne, ceea ce confirmă rolul lor prioritar în succesiunea logică a intervențiilor.
	14.19	Având în vedere că postdoctoratul este o etapă distinctă în domeniul cercetării științifice, nu este clar în ce măsură se justifică aplicarea și menținerea textului de la pct. 117, care în esență reprezintă o normă de trimitere sau informare, și nu de reglementare propriu-zisă. Or, obiectul de reglementare al acestui regulament privește integritatea academică în instituțiile de învățământ superior, ceea ce poate crea o confuzie cu privire la aplicabilitatea regulamentului în domeniul postdoctoratului. Se propune analizarea suplimentară a menținerii normei actuale de la pct. 119, având în vedere că dispozițiile acesteia se regăsesc și în alte prevederi ale aceluiași capitol.	Se ia act. Data fiind stabilită oportunitatea menținerii dispozițiilor pct. 117 în sarcina autorului, considerăm necesară menținerea normei pentru a asigura claritatea și previzibilitatea cadrului normativ, or aceasta nu are un caracter informativ, ci stabilește expres competențele instituționale partajate (instituția organizatoare a postdoctoratului și ANACEC), indicând totodată autoritatea abilitată cu dispunerea măsurii finale.
	14.20	Ultimul alineat nu este marcat, motiv pentru care se impune corectarea acestuia.	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție	15.1	Pct. 28–29 stabilesc principii generale privind constituirea Comisiei de etică (competență profesională, reputație academică, independență și imparțialitate), însă nu reglementează în mod direct elementele esențiale ale procedurii de desemnare a membrilor. Reglementarea acestor aspecte este lăsată integral la nivelul regulamentelor instituționale, fără stabilirea unor standarde minime obligatorii la nivel național privind: - autoritatea competentă pentru desemnare; - procedura de selecție și validare a candidaților; - criteriile de eligibilitate și incompatibilitate; - mecanismele de contestare; - regulile privind revocarea membrilor.	Se ia act. Potrivit art. 107¹ alin. (3) din Codul educației, instituțiile de învățământ superior asigură integritatea academică prin adoptarea și aplicarea unui cod de etică și integritate obligatoriu, în baza codului-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării. În acest sens, cadrul normativ național urmează să consolideze un fundament normativ uniform inclusiv prin acest Cod-cadru de etică și integritate, iar prezentul Regulament menționează aceste obligații fără a dubla cadrul normativ relevant. Totodată, se evită supraaglomerarea legislativă, lăsând instituțiilor autonomia de a detalia regulile

	În lipsa unor astfel de garanții normative, instituțiile de învățământ superior beneficiază de o marjă extinsă de reglementare, inclusiv asupra unor elemente care țin de independența organului de etică. Această situație poate genera soluții normative neuniforme între instituții și poate afecta garanțiile de independență și imparțialitate ale Comisiei de etică. Se recomandă completarea Regulamentului-cadru cu prevederi minimale obligatorii referitoare la: organul competent pentru desemnarea membrilor Comisiei de etică, criteriile minime obligatorii de eligibilitate și incompatibilitate; procedura de selecție, desemnare și validare a membrilor; condițiile de revocare înainte de expirarea mandatului; precum și mecanismele de contestare a deciziilor privind constituirea și componența Comisiei de etică.	concrete inclusiv prin regulamente interne și mecanisme proprii.
15.2	Proiectul admite posibilitatea depunerii și examinării sesizărilor anonime privind presupuse abateri de integritate academică. Se constată că această soluție normativă poate genera riscuri de aplicare discreționară și vulnerabilități de corupție, prin lipsa unor garanții suficiente care să prevină utilizarea abuzivă a procedurii de sesizare. În primul rând, procedura examinării abaterilor de integritate academică presupune efectuarea unor verificări care pot avea consecințe semnificative asupra reputației profesionale și a statutului academic al persoanelor vizate. În aceste condiții, utilizarea sesizărilor anonime reduce posibilitatea autorității competente de a verifica credibilitatea sursei informațiilor, de a solicita clarificări suplimentare și de a evalua circumstanțele în care au fost obținute informațiile invocate. În al doilea rând, lipsa posibilității de identificare a autorului sesizării poate favoriza utilizarea procedurii de sesizare în alte scopuri decât cele pentru care aceasta a fost instituită, inclusiv pentru promovarea unor interese personale, soluționarea unor conflicte profesionale sau exercitarea unor presiuni asupra persoanelor vizate. În mediul academic, unde activitatea didactică și de cercetare implică procese de evaluare, concursuri, promovări și competiție pentru resurse academice, sesizările anonime pot fi utilizate ca instrument de exercitare a presiunilor asupra persoanelor vizate sau de influențare a unor procese decizionale. În al treilea rând, examinarea sesizărilor anonime poate afecta principiile bunei administrări consacrate de Codul administrativ, în special principiile legalității, proporționalității, securității juridice și responsabilității administrative. Lipsa posibilității de identificare a autorului împiedică stabilirea responsabilității pentru eventualele afirmații false și poate conduce la inițierea unor proceduri administrative în baza unor informații insuficient verificabile.	Se ia act. Autorul Avizului recomandă reconsiderarea opțiunii privind admiterea sesizărilor anonime, motiv pentru care autorul proiectului menține prevederea din următoarele considerente. Admiterea sesizărilor anonime este indispensabilă în mediul academic unde raporturile stricte de subordonare ierarhică (profesor-student, conducător-doctorand) generează adesea frica de represalii, ceea ce descurajează raportările bazate pe identificarea persoanei ce o formulează. Din perspectiva integrității, faptele semnalate (plagiul, fraudă) au un caracter obiectiv, or considerăm importantă veridicitatea probelor, la caz, și nu identitatea autorului. Totodată, respectivul mecanism ar permite constatarea unor fenomene sistemice de fraudă, care altfel ar rămâne necunoscute. Riscul abuzurilor este eliminat prin introducerea unui filtru, or sesizările anonime sunt examinate doar dacă conțin indicii temeinice și probe concrete, ceea ce elimină o eventuală afectare a reputației unei persoane prin petițiile calomnioase.

	Totodată, se observă că legislația națională, inclusiv Legea nr. 165/2023 privind avertizorii de integritate, acordă prioritate mecanismelor de raportare bazate pe identificarea persoanei care formulează sesizarea, concomitent cu instituirea unor garanții de confidențialitate și protecție împotriva represaliilor. Din această perspectivă, protecția identității persoanei care raportează poate reprezenta o alternativă mai echilibrată decât examinarea sesizărilor anonime. Prin urmare, norma poate genera un factor de risc de corupție manifestat prin posibilitatea utilizării procedurii de sesizare în scopuri nelegitime, influențarea nejustificată a procesului decizional și aplicarea neuniformă a procedurilor de examinare. De asemenea, examinarea sesizărilor anonime poate genera sarcini administrative suplimentare pentru comisiile competente, care vor fi obligate să efectueze verificări preliminare extinse în vederea stabilirii verosimilității informațiilor comunicate. În lipsa posibilității de a solicita clarificări autorului sesizării, procedura de examinare devine mai anevoioasă și mai consumatoare de resurse, existând riscul utilizării ineficiente a capacității administrative a instituțiilor de învățământ superior. Această situație poate conduce la tergiversarea examinării cazurilor întemeiate și la diminuarea eficienței mecanismelor instituționale de asigurare a integrității academice. Suplimentar, analiza comparativă relevă că legislația României în domeniul integrității academice este orientată spre examinarea sesizărilor asumate, bazate pe identificarea autorului și pe posibilitatea verificării informațiilor comunicate, nefiind consacrată sesizarea anonimă ca mecanism obișnuit de declanșare a procedurilor de constatare a abaterilor de integritate academică. Această opțiune legislativă urmărește limitarea riscurilor de abuz, responsabilizarea autorului sesizării și asigurarea unui proces echitabil pentru persoanele vizate. Recomandări: Reconsiderarea opțiunii privind admiterea sesizărilor anonime în cadrul mecanismului formal de examinare a sesizărilor privind abaterile de integritate academică.	
15.3	Pct. 44 permite respingerea sesizărilor „vădit neîntemeiate” în etapa examinării preliminare, fără definirea acestei noțiuni și fără stabilirea unor criterii obiective de aplicare. În lipsa unor criterii clare, aprecierea caracterului „vădit neîntemeiat” rămâne la discreția organului competent, ceea ce poate genera practici neuniforme. Totodată, raportul dintre condițiile de admisibilitate prevăzute la pct. 42–43 și posibilitatea respingerii sesizării ca „vădit neîntemeiată” nu este suficient	Se acceptă.

	delimitat normativ. Astfel, nu este clar dacă respingerea vizează exclusiv aspecte de formă (admisibilitate) sau poate include o apreciere sumară a fondului cauzei. Această situație poate determina respingerea unor sesizări care îndeplinesc condițiile de admisibilitate, în baza unei aprecieri de oportunitate sau temeinicie. Recomandări: Excluderea sintagmei „vădit neîntemeiată” și limitarea respingerii preliminară strict la condițiile de admisibilitate prevăzute la pct. 42–43.	
15.4	La examinarea prevederilor pct. 75-91 din proiect se constată că regimul de răspundere pentru abaterile de integritate academică nu stabilește o legătură suficient de clară și previzibilă între faptele care constituie abateri și sancțiunile aplicabile. Astfel, proiectul clasifică abaterile de integritate academică în abateri minore, medii și grave (pct. 75-82), iar ulterior stabilește categoriile generale de măsuri și sancțiuni aplicabile (pct. 85-88). Cu toate acestea, normele nu prevăd o corelare expresă între fiecare abatere concretă și sancțiunea care urmează a fi aplicată, lăsând organului competent o marjă largă de apreciere în individualizarea răspunderii. În același timp, prevederile pct. 79-80 utilizează noțiuni cu caracter apreciativ, precum „afectează în mod relevant corectitudinea lucrării”, „afectează în mod relevant originalitatea lucrării”, „influențează în mod relevant rezultatul academic”, „substituie în mod esențial contribuția intelectuală proprie” sau „impact major asupra autenticității lucrării”, fără definirea conținutului acestora și fără stabilirea unor criterii obiective de delimitare între abaterile medii și cele grave. De exemplu, utilizarea neautorizată a instrumentelor de inteligență artificială poate constitui abatere medie conform pct. 79.4 sau abatere gravă conform pct. 80.5, însă proiectul nu stabilește criterii clare care să permită distingerea celor două situații. În mod similar, aceeași conduită privind preluarea necorespunzătoare a unor texte, idei sau rezultate poate fi încadrată diferit în funcție de aprecierea comisiei de etică. Deficiențele menționate sunt amplificate de prevederile pct. 86 și pct. 87, potrivit cărora pentru abaterile medii și grave „pot fi aplicate, după caz, una sau mai multe dintre următoarele măsuri ori sancțiuni”, precum și de pct. 91, care permite aplicarea cumulativă a unor măsuri complementare. În acest sens, proiectul instituie un regim sancționator flexibil, fără criterii care justifică alegerea unei anumite sancțiuni, condițiile de cumul al sancțiunilor, raportul dintre sancțiunile principale și cele complementare sau limitele proporționalității aplicabile.	Se acceptă parțial. Pct. 82 a fost consolidat prin introducerea unei prevederi generale privind criteriile obiective de delimitare între abaterile medii și grave: „82. În cazul pluralității de fapte, gravitatea se apreciază prin raportare la ansamblul conduitei, fără a exclude calificarea distinctă a fiecărei fapte atunci când aceasta este necesară pentru individualizarea măsurii sau a sancțiunii. Delimitarea între abaterile medii și grave se face în funcție de impactul asupra integrității academice și asupra autenticității lucrării, evaluat prin criterii obiective precum gradul de similitudine și proporția conținutului afectat.” Menționăm că, Standardele antiplagiat în instituțiile de învățământ superior, aprobate prin Ordinul MEC nr. 914/2026, stabilesc praguri de similitudine și procente concrete pentru diferențierea abaterilor de plagiat, asigurând aplicarea uniformă în practică. La fel, Regulamentul-cadru menține un regim sancționator general, lăsând instituțiilor autonomia de a detalia aplicarea acestuia prin regulamente interne.

		Totodată, pct. 85.6, pct. 86.5 și pct. 87.5 conțin clauze deschise care permit aplicarea unor „alte măsuri” sau „alte sancțiuni” prevăzute de regulamentele instituționale. În lipsa unor limite materiale și procedurale stabilite la nivelul regulamentului-cadru, instituțiile de învățământ superior pot adopta regimuri sancționatorii diferite pentru situații comparabile, ceea ce poate afecta aplicarea uniformă a normelor. Din perspectiva expertizei anticorupție, aceste prevederi generează un factor de risc asociat normelor insuficient determinate și competențelor discreționare excesive. Lipsa unor criterii clare și verificabile privind calificarea faptelor și alegerea sancțiunilor poate permite interpretări divergente, aplicarea neuniformă a normelor și tratamentul diferențiat al persoanelor aflate în situații similare. În consecință, reglementarea analizată poate afecta principiile legalității, previzibilității și securității juridice și poate crea premise pentru favorizarea sau defavorizarea selectivă a unor persoane în procesul de examinare și sancționare a abaterilor de integritate academică. Recomandări: 1. Pentru delimitarea insuficientă dintre abaterile medii și grave (pct. 79-80) se recomandă completarea pct. 79 și pct. 80 cu criterii obiective și verificabile de delimitare între abaterile medii și grave, precum și definirea expresă a noțiunilor cu caracter apreciativ („afectează în mod relevant”, „influențează în mod relevant”, „substituie esențială”, „în mod esențial” etc.), astfel încât încadrarea faptelor să nu depindă exclusiv de aprecierea subiectivă a comisiei de etică. 2. Pentru lipsa corelării dintre abateri și sancțiuni (pct. 85-88) se recomandă instituirea unei legături clare între categoriile de abateri și sancțiunile aplicabile, prin stabilirea unor criterii concrete de individualizare a sancțiunilor și a circumstanțelor care justifică aplicarea fiecărei măsuri, pentru a asigura un tratament uniform al persoanelor aflate în situații similare. 3. Pentru clauzele deschise privind „alte măsuri” și „alte sancțiuni” (pct. 85.6, 86.5 și 87.5) se recomandă excluderea formulărilor generice privind aplicarea „altor măsuri” sau „altor sancțiuni” ori, după caz, stabilirea exhaustivă a tipurilor de măsuri care pot fi reglementate prin actele instituționale, astfel încât regulamentele interne să nu poată extinde în mod discreționar regimul sancționator stabilit prin regulamentul-cadru. 4. Pentru transferarea regimului sancționator către regulamentele instituționale se recomandă reglementarea la nivelul regulamentului-cadru a elementelor esențiale ale răspunderii pentru abaterile de integritate academică, inclusiv a sancțiunilor aplicabile și a condițiilor de aplicare a acestora, limitând	
--	--	---	--

	posibilitatea instituțiilor de învățământ superior de a stabili prin regulamente interne reguli sancționatorii suplimentare sau diferite. 5. Pentru utilizarea neautorizată a inteligenței artificiale (pct. 79.4 și pct. 80.5) se recomandă stabilirea unor criterii clare care să permită diferențierea între utilizarea neautorizată a inteligenței artificiale ce constituie abatere medie și cea care constituie abatere gravă, inclusiv prin precizarea gradului de contribuție a instrumentului utilizat, a ponderii conținutului generat și a impactului asupra rezultatului academic evaluat. 6. Pentru regula de încadrare prevăzută la pct. 81 se recomandă completarea pct. 81 cu criterii concrete privind evaluarea circumstanțelor care justifică încadrarea unei fapte în categoria cea mai gravă, pentru a reduce riscul unor interpretări neuniforme și a asigura previzibilitatea aplicării normei.	
15.5	Prevederile pct. 102 urmăresc să reglementeze efectul suspensiv al contestației asupra sancțiunilor aplicate pentru abateri de integritate academică. Cu toate acestea, redactarea normei ridică probleme de claritate și previzibilitate juridică. Respectiv, pct. 102 prevede că „contestarea suspendă executarea sancțiunilor și a măsurilor care produc efecte academice sau disciplinare ireversibile”, însă noțiunea de „efecte ireversibile” nu este definită în proiect și nici nu este raportată la criterii obiective de apreciere. În lipsa unei delimitări clare, pot apărea interpretări diferite de la o instituție la alta cu privire la sancțiunile care se suspendă și cele care continuă să fie executate pe durata examinării contestației. De exemplu, nu este clar dacă anularea unei evaluări, neadmiterea la susținerea tezei, exmatricularea sau suspendarea participării la anumite proceduri academice constituie efecte ireversibile în sensul normei. Recomandări: Se recomandă clarificarea noțiunii de „efecte academice sau disciplinare ireversibile”, prin stabilirea unor criterii obiective de apreciere și a categoriilor de sancțiuni sau măsuri care se suspendă pe durata examinării contestației.	Se acceptă. Pct. 102 a fost completat cu propoziția „Prin efecte ireversibile se înțeleg acele măsuri sau sancțiuni care nu pot fi reparate prin admiterea contestației, precum exmatricularea, anularea definitivă a unei evaluări sau pierderea dreptului de a susține o lucrare.”

Ministru

Digitally signed by Perciun Dan
Date: 2026.06.11 16:52:41 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Dan PERCIUN